

25 juni 2021

ACCOUNTANTSVERSLAG 2020

Gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum

IBDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Eemsdelta
T.a.v. de raadsgriffier
Postbus 15
9900 AA APPINGEDAM

Groningen, 25 juni 2021

Kenmerk: EJJ/SN/SvdB/1053025/

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

DASHBOARD

AANBIEDINGSBRIEF

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum (hierna te noemen 'gemeenten') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2020. Omdat deze drie gemeenten met ingang van 2021 zijn opgegaan in de gemeente Eemsdelta is het accountantsverslag over 2020 van de voormalige gemeenten alvast gecombineerd in één verslag. In dit verslag zijn de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder van de gemeente Eemsdelta. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar een aanzienlijke inspanning. Daar kwam bij dat de medewerkers betrokken bij het jaarrekeningproces tijdens de controle veelal al werkzaam waren in hun nieuwe functie bij de gemeente Eemsdelta, terwijl de accountantscontrole nog afgerond moest worden. Ook kwamen daar de gevolgen van het Coronavirus bij, waardoor wij niet bij u op locatie konden langskomen en alle informatie en vragen digitaal hebben moeten afstemmen. Het gevolg hiervan was een iets minder efficiënt proces. Dankzij een goede projectplanning en toepassing van de 'scrum methodiek' waarbij frequente onderlinge afstemming heeft plaatsgevonden kon de controle toch redelijk effectief uitgevoerd worden. Bij deze willen wij dan ook alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Dit accountantsverslag is opgesteld onder voorbehoud van de afwikkeling van de laatste punten vanuit de accountantscontrole. Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

E.J. Jongsmā RA
Extern accountant gemeente Delfzijl en Appingedam

drs. R.H. Bouman RA
Extern accountant gemeente Loppersum

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD ACCOUNTANTSCONTROLE

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ Alle drie de jaarrekeningen 2020 zijn getrouw.
- ▶ Delfzijl: Wij verstrekken een afkeurende verklaring ten aanzien van de rechtmatigheid, vanwege het niet naleven van de EU-aanbestedingsregels (€ 9,0 miljoen).
- ▶ Appingedam: Wij verstrekken een verklaring met beperking ten aanzien van de rechtmatigheid, vanwege het niet naleven van de EU-aanbestedingsregels (€ 1,3 miljoen).
- ▶ Loppersum: Wij verstrekken een goedkeurende verklaring ten aanzien van de rechtmatigheid
- ▶ Omtrent COVID-19 is een toelichting in de jaarrekeningen opgenomen die wij als toereikend hebben beoordeeld. De financiële impact van COVID-19 is te overzien omdat het rijk de hogere kosten vergoed.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2021

- ▶ Borging en naleving EU-aanbestedingsregels
- ▶ Bewaken financiële positie. Op basis van de begroting 2021 is sprake van een tekort van 3,6 miljoen. Mogelijk komen hier nog gevolgen van de coronacrisis bij en de lange termijn impact daarvan is zeer onzeker. Het is van belang dat deze ontwikkelingen nauwgezet worden gevolgd en dat u tijdig anticipeert op de gevolgen van deze ontwikkelingen.
- ▶ Beheersing en informatievoorziening omtrent grote projecten (onder meer als gevolg van aardbevings-problematiek). Toename specifieke uitkeringen in plaats van algemene/decentralisatie uitkeringen zorgt voor meer regeldruk.
- ▶ Borgen invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college.
- ▶ Afhandeling IB-signalen Tozo

RESULTAAT 2020

Het resultaat over 2020 van de drie gemeenten is als volgt:

(x €1.000)	Appinge-dam	Delfzijl	Loppersum
Saldo baten en lasten	-2.425	557	- 4.607
Onttrekkingen reserves	7.271	12.173	4.005
Dotatie aan reserves	3.737	13.371	1.607
Resultaat	1.109	- 643	- 2.209

AANBESTEDINGEN / SOCIAAL DOMEIN

- ▶ Aanbestedingen: De totale opdrachtwaarde in 2020 van diensten, leveringen of werken die onrechtmatig (niet) zijn aanbesteed bedraagt € 10,497 miljoen (2019: € 6,938 miljoen) voor de drie gemeenten gezamenlijk. Dit betreffen onder andere doorlopende contracten uit voorgaande jaren, wezenlijke wijzigingen en inhuur van medewerkers. Van belang is om deze onrechtmatigheden weg te nemen door vanuit de gemeente Eemsdelta hiervoor Europese aanbestedingen te organiseren.
- ▶ Onzekerheden vanwege het ontbreken van onderbouwingen inzake prestatielevering van de zorg bedragen gezamenlijk voor de drie gemeenten: € 772.000 (PGB), € 1.772.000 (ZIN WMO) en € 422.750 (ZIN Jeugd), totaal € 2.966.750.
- ▶ Kosten sociaal domein ten opzichte van de totale begroting zijn aanzienlijk.

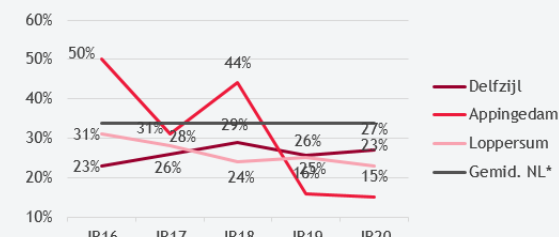
OVERIGE BEVINDINGEN

- ▶ De voorziening NAM is juist en volledig verantwoord en in lijn met de gerechtelijke uitspraak in 2020.
- ▶ De voorziening voor personele verplichtingen en wachtgeld gewezen wethouders is in de jaarrekening van de gemeente Delfzijl -als penvoerder- toereikend verantwoord.
- ▶ In 2020 is de grondexploitatie Campus vastgesteld. Onderdeel daarvan is een raming van € 758.000 voor kantoorachtige bedrijvigheid. De behoefte hieraan is op hoofdlijnen onderzocht. Wij adviseren u nader te onderzoeken in hoeverre dit raming haalbaar is. We hebben begrepen dat hiervoor inmiddels concrete belangstelling is van marktpartijen.
- ▶ Eind 2020 is vanuit Appingedam € 7,5 miljoen geleend aan Delfzijl. Daarbij zijn de voorgeschreven besluitvormings-processen volgens het treasurystatuut niet volledig gevolgd. Achteraf heeft het college dit alsnog bekrachtigd

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

De solvabiliteit van de drie gemeenten is lager dan het landelijk gemiddelde. Volgens het provinciale toezichtskader valt de solvabiliteit in de categorie 'meest risicovol':

Solvabiliteit

In de paragraaf weerstandsvormen en risicobeheersing is door het college een overzicht opgenomen van risico's die worden gelopen en weerstandsvormen. Uit deze analyse blijkt dat voor alle gemeenten gezamenlijk sprake is van een verwachte positieve ratio van 1,21. Dit betekent dat de aanwezige buffers (weerstandscapaciteit) groter zijn dan de risico's die zijn ingeschat.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Gemeente Delfzijl
- 2.2 Gemeente Appingedam
- 2.3 Gemeente Loppersum
- 2.4 Coronavirus en de jaarrekening 2020
- 2.5 Top 5-aandachtspunten voor 2020

2.1 Gemeente Delfzijl - De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening
2020 van gemeente
Delfzijl is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Delfzijl een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 71.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		327.000	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		945.000	§ 4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN		226.000	§ 4.2
Totaal		1.498.000	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid. De door ons gehanteerde uitvoeringsmaterialiteit bij onze controle bedraagt € 1.144.000 voor fouten en € 3.146.000 voor onzekerheden.

2.1 Gemeente Delfzijl - Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn niet in alle gevallen in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen

De geconstateerde afwijkingen leiden tot een afkeurende verklaring inzake rechtmatigheid

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 71.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden		1.498.000	§ 2.1
Aanbestedingsrechtmatigheid	9.052.000		§ 4.3
Totaal	9.052.000	1.498.000	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk van diepgaande invloed zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een afkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid. De bij onze controle gehanteerde (uitvoerings)materialiteit bedraagt € 1.144.000 voor fouten en € 3.432.000 voor onzekerheden.

Een afkeurende controle verklaring betekent dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader van de gemeente Delfzijl.

2.2 Gemeente Appingedam - De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening
2020 van gemeente
Appingedam is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Appingedam een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 35.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		284.000	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		326.000	§ 4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	99.000	112.000	§ 4.2
Totaal	99.000	722.000	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid. De door ons gehanteerde uitvoeringsmaterialiteit bij onze controle bedraagt € 570.000 voor fouten en € 1.710.000 voor onzekerheden.

2.2 Gemeente Appingedam - Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn niet in alle gevallen in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen

De geconstateerde afwijkingen leiden tot een verklaring met beperking inzake rechtmatigheid

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 35.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	99.000	722.000	§ 2.1
Aanbestedingsrechtmatigheid	1.289.000		§ 4.3
Totaal	1.388.000	722.000	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk van materiële invloed zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een verklaring met beperking verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid. De bij onze controle gehanteerde (uitvoerings)materialiteit bedraagt € 570.000 voor fouten en € 1.567.000 voor onzekerheden.

Een verklaring met beperking betekent dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader van de gemeente Appingedam.

2.3 Gemeente Loppersum - De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening
2020 van gemeente
Loppersum is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Loppersum een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 15.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		161.000	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN	136.000	501.000	§ 4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN		84.750	§ 4.2
Totaal	136.000	746.750	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid. De door ons gehanteerde uitvoeringsmaterialiteit bij onze controle bedraagt € 420.000 voor fouten en € 1.008.000 voor onzekerheden.

2.3 Gemeente Loppersum - Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen

Goedkeurende verklaring inzake rechtmatigheid

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 15.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	136.000	791.750	§ 2.1
Aanbestedingsrechtmatigheid	156.000		§ 4.3
Totaal	292.000	791.750	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.

2.4 Coronavirus en de jaarrekening 2020

COVID-19 enorme impact op boekjaar 2020.

Zie hiervoor onze managementletter en de BADO-notitie.

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is redelijk verlopen.

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2020

De situatie en ontwikkelingen rond het coronavirus hebben een grote impact gehad op het afgelopen jaar en dus ook op de jaarrekeningen over het boekjaar 2020. Ook voor 2021 zal dit naar verwachting nog in belangrijke mate het geval zijn. Wij hebben in onze managementletter u hierover ook al geïnformeerd en zijn de afgelopen periode meerdere keren in overleg geweest met uw organisaties.

Eind februari is de BADO-notitie met betrekking COVID-19 “effecten en risico's voor decentrale overheden” uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is behandeld in de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA en is daarmee ook richtinggevend geweest bij onze controle van de jaarrekening 2020. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](https://nba.nl/nieuws/2020-decentrale-overheden.pdf)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening (paragraaf COVID-19, toelichting resultaat, of gewoon algemeen houden) en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbestedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- Ook al zijn we het digitale werken al meer dan een jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de drie jaarrekeningen tijdig op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle COVID-19 maatregelen, plezierig en constructief.
- Het verantwoordingsproces heeft op onderdelen vertraging opgelopen. Deze vertraging heeft zowel van de functionarissen van de gemeente als het controleteam van BDO extra inspanning vereist. Het was niet altijd eenvoudig om de juiste informatie boven tafel te krijgen. Het proces heeft ook onder andere vertraging opgelopen doordat diverse vragen met betrekking tot Europese aanbesteding van oktober 2020 nog lang zijn blijven liggen en deze pas medio mei 2021 zijn opgeleverd. Hier is vanuit de gemeente -na onderling overleg- actief op gehandeld en deze proactieve houding heeft er mede voor gezorgd dat wij de controle op aanbestedingsregels hebben kunnen afgerond.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden. De gemeentes hebben ervoor gekozen om in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeentes heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen.

2.5 Top 5-aandachtspunten voor 2021 (1/2)

Naleving EU-aanbestedingsregels heeft prioriteit

Financiële positie staat onder druk. Er zijn bezuinigingsmaatregelen genomen en voortgang hiervan wordt gemonitord.

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Naleving EU aanbestedingsregels

Borging en naleving van de Europese aanbestedingsregels vormt een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheidsverklaring. Momenteel zijn er onvoldoende waarborgen getroffen in de beheersorganisatie die borgen dat de wet- en regelgeving ten aanzien van (EU) aanbestedingsregels wordt nageleefd. Er zijn nog inkopen vanuit voorgaande jaren die nog als zodanig worden gecontinueerd en die in 2020 (en zeer waarschijnlijk in 2021) wederom tot een financiële rechtmatigheidsfout hebben geleid. Ook is sprake van een (wezenlijke) wijziging van bestaande contracten die formeel gezien zouden moeten leiden tot een nieuwe aanbesteding.

Ook dossiervorming en registratie ten aanzien van afgeronde aanbestedingen blijkt een aandachtspunt. Het opleveren van gevraagde controle informatie ten aanzien van een aantal inkoopcontracten verliep moeizaam. Ook ontbreekt op dit moment een contractenregister waarmee inzichtelijk is welke lopende contracten de gemeente heeft en wat de looptijden daarvan zijn. Een dergelijk register is noodzakelijk om het inkoop- en aanbestedingsproces beter onder controle te krijgen.

Wij willen benadrukken dat de gemeente Eemsdelta verplicht is om de Europese aanbestedingsregels na te leven en wij adviseren u om hier actie op te ondernemen. Verder verwijzen wij naar hoofdstuk 4.3 inzake de aanbestedingsrechtmatigheid.

2. Bewaken financiële positie

U staat voor financiële uitdagingen. Het coronavirus zorgt voor onzekerheden en heeft veel impact. Voor de gemeente Eemsdelta is voor 2021 een tekort begroot van 3,6 miljoen. Voor 2022 is een tekort van 0,9 miljoen geraamd en de eerste zwarte cijfers worden naar verwachting bereikt in 2023. Van belang is om maatregelen te treffen die voorkomen dat de tekorten verder oplopen.

De gemeente Eemsdelta heeft inmiddels een pakket aan bezuinigingsmaatregelen ingevoerd, hierbij is bezuinigd op de ambtelijke organisatie alsmede de formatie van wethouders. De gemeente Eemsdelta heeft de bezuinigingsmaatregelen weergegeven in paragraaf I. Eemsdelta in Balans in de begroting 2021. Op basis daarvan concluderen wij dat dit punt de nodige aandacht krijgt. Van belang blijft om voortdurend alert te blijven op ontwikkelingen die impact hebben op de financiële positie en om voortgang van de bezuinigingsmaatregelen voortdurend te blijven monitoren.

Projectbeheersing van belang gezien omvang projecten en extern verkregen subsidies

Invoering rechtmatigheids-verantwoording en daarin te maken keuzes

IB signalen met betrekking tot Tozo over 2020 in 2021 verder opvolgen en zo nodig ook terugvorderen

3. Beheersing projecten

De gemeente Eemsdelta ontvangt middelen van diverse subsidieverstrekkers voor de verschillende (herstructurerings)projecten die in de gemeente plaatsvinden. Daarnaast worden in het kader van de aardbevingenproblematiek en voor de 'scholentransitie' extra middelen van de NAM, het Rijk (via de Algemene Uitkering) en de provincie (subsidies) ontvangen.

De omvang van deze projecten en bijdragen van derden is de laatste jaren fors toegenomen. Het belang van een goede project beheersing waarbij wordt gestuurd op doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid neemt daardoor toe. Belangrijk daarbij is bijvoorbeeld dat in de organisatie is geborgd dat de subsidievoorwaarden van externe financiers wordt nageleefd. Hierdoor kan het risico dat subsidies mogelijk terugbetaald moeten worden verkleind worden. Wij verwijzen hiervoor verder ook naar de eerder uitgebrachte managementletters. Een positieve ontwikkeling die we tijdens de interim controle hebben waargenomen is dat de gemeente een projectcontroller heeft benoemd en dat de subsidievoorwaarden voor een belangrijk deel in kaart zijn gebracht en hier ook (aan de voorkant) op gestuurd wordt. Wij adviseren daarbij om ook (tussentijds) projectaudits uit te voeren, om daarmee beter zicht te krijgen op de juiste naleving van subsidievoorwaarden.

4. Vernieuwing Accountantscontrole - Rechtmatigheidsverklaring College & bepalen ambitieniveau Interne Beheersing

Met ingang van 2021 danwel 2022 moet het dagelijks bestuur bij gemeentes zelf een rechtmatigheidsverantwoording afgeven bij de jaarrekening. Dit heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Een uitdaging, maar ook een kans. Maar dit vraagt ook het nodige van een (fusie) organisatie en daar is ook tijd voor nodig. Hiervoor hebben wij enkele aandachtspunten benoemd in onze managementletter 2020. Vooruitlopend op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording adviseren wij om uw ambities en mogelijkheden op het gebied van de interne beheersing te bepalen en om een plan van aanpak op te stellen. Over dit onderwerp zijn wij reeds in gesprek met uw organisatie.

5. Afhandeling IB-signalen Tozo

Door ons is de rechtmatigheid van de verstrekte TOZO uitkeringen bij Fivelingo getoetst. In totaal is door Fivelingo namens de gemeenten € 2,8 miljoen aan levensonderhoud en kapitaalverstrekking uitgekeerd. Gemeenten zijn vrij om met betrekking tot Tozo hun eigen beleid vorm te geven als dat op een adequate wijze misbruik en oneigenlijk gebruik tegengaat (M&O beleid). Opvolging van de IB-signalen (de signalen die het landelijke Inlichtingen Bureau aan de gemeenten levert) is daarbij van belang.

Hiervoor geldt dat mits sprake is van een toereikend M&O beleid de in 2020 nog niet afgehandelde IB-signalen inzake Tozo niet leiden tot een onzekerheid of fout in de verantwoording over 2020. De uitvoering van het M&O beleid loopt door in 2021. Afhandeling van IB-signalen in 2021 (na sluiting van de administratie over 2020) met gevolgen voor eerder afgegeven beschikkingen Tozo, moeten worden verantwoord in de SiSa-bijlage over 2021. Uiteraard moet de gemeente Eemsdelta in 2021 uitvoering blijven geven aan haar M&O beleid en controleplan in deze. Bij eventuele niet naleving dienen wij daarover te rapporteren in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2021 en leidt dit tot een financieel risico (en naar verwachting terugbetalingen aan het Rijk).

3. Resultaat & financiële positie

- 3.1 Gemeente Delfzijl - Resultaat 2020 en afwijkingen begroting
- 3.2 Gemeente Appingedam - Resultaat 2020 en afwijkingen begroting
- 3.3. Gemeente Loppersum - Resultaat 2020 en afwijkingen begroting
- 3.4 Uw financiële positie vergeleken

3.1 Gemeente Delfzijl - Resultaat 2020 en afwijkingen begroting

Resultaat 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 584.000 positiever

Het resultaat van gemeente Delfzijl over het jaar 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 584.000 voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2020	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	557	-2.917	3.474	>100%
Onttrekkingen reserves	12.173	11.053	1.120	10%
Dotatie aan reserves	13.371	9.361	4.010	43%
Resultaat	-643	-1.225	584	48%

De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door de volgende programma's:

- ▶ Werk en inkomen, afwijking € 868.000 positief. Dit wordt veroorzaakt door hogere baten en lagere lasten vanuit de Wet Werk en Bijstand als gevolg van de Corona-maatregelen. Dit effect zien wij ook terug bij de gemeenten Appingedam en Loppersum, echter daar is de afwijking minder fors. In de gewijzigde begroting van Delfzijl is uitgegaan van een stijging uitkeringsgerechtigden van 100, echter bleek geen sprake van een stijging. Er is daarnaast sprake van hogere lasten Participatiebudget, veroorzaakt door hogere bedrijfsvoering kosten.
- ▶ Lokale heffingen, afwijking € 887.000 positief. Dit wordt veroorzaakt door hogere baten ten aanzien van de onroerende zaakbelasting.

Het resultaat 2020 wijkt ongeveer 48% af van de totale begrote resultaat (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces.

Het verloop van de begroting vertoont verder bij het programma 'Ontwikkeling Vastgoed' een bijzonder beeld. Aanvankelijk was hiervoor een last van € 5,1 miljoen begroot. Vervolgens is tussentijds de begroting aangepast naar een lastenniveau van € 33,2 miljoen. De uiteindelijke realisatie bedraagt € 28,5 miljoen aan lasten. Voor het saldo hebben deze mutaties niet veel effect, omdat tegenover de begrote hogere lasten ook hogere opbrengsten staan. De werkelijke lasten zijn voornamelijk lager dan de gewijzigde begroting, doordat de aankoop van een locatie met betrekking tot Nationaal Programma in 2020 niet is gerealiseerd (voordeel: € 1,2 miljoen). Aanvullend is er - als gevolg van Corona- vertraging opgelopen in de aanlevering van onderdelen en de uitvoering van het project Marconi (voordeel: € 2,2 miljoen).

3.2 Gemeente Appingedam - Resultaat 2020 en afwijkingen begroting

Resultaat 2020
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 1.109
miljoen positiever

Het resultaat van gemeente Appingedam over het jaar 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 1,1 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2020	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	-2.425	-10.412	7.987	77%
Onttrekkingen reserves	7.271	13.887	6.616	48%
Dotatie aan reserves	3.737	3.475	-262	-8%
Resultaat	1.109	0	1.109	

De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door de volgende programma's:

- ▶ Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overheid en programma 0, afwijking € 19,3 miljoen positief. Dit voordeel wordt veroorzaakt door meer ontvangen lumpsum gelden en subsidie gelden.
- ▶ Verkeer, vervoer en waterstaat, afwijking € 2,4 miljoen positief. Dit wordt veroorzaakt door lagere lasten van diverse projecten.
- ▶ Onderwijs, afwijking € 5 miljoen positief. Het voordeel wordt veroorzaakt door het nog niet volledig benutten van het krediet Renn4 school en de realisatie van de Campus.
- ▶ Volksgezondheid en milieu, afwijking € 6,0 miljoen positief. Dit wordt veroorzaakt door het nog niet volledig benutten van het budget voor de aardgasvrije wijken.

Het resultaat 2020 wijkt 100% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn adequaat door de gemeente toegelicht in de jaarrekening.

3.3 Gemeente Loppersum - Resultaat 2020 en afwijkingen begroting

Resultaat 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 2,2 miljoen nadelig

Belangrijkste afwijking in het resultaat 2020 op wonen en leefomgeving en algemene dekkingsmiddelen

Het resultaat van gemeente Loppersum over het jaar 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 2,2 miljoen nadelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2020	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	-4.607	-2.366	2.241	-94%
Onttrekkingen reserves	4.005	3.372	633	19%
Dotatie aan reserves	1.607	1.006	601	60%
Resultaat	-2.209	0	-2.209	

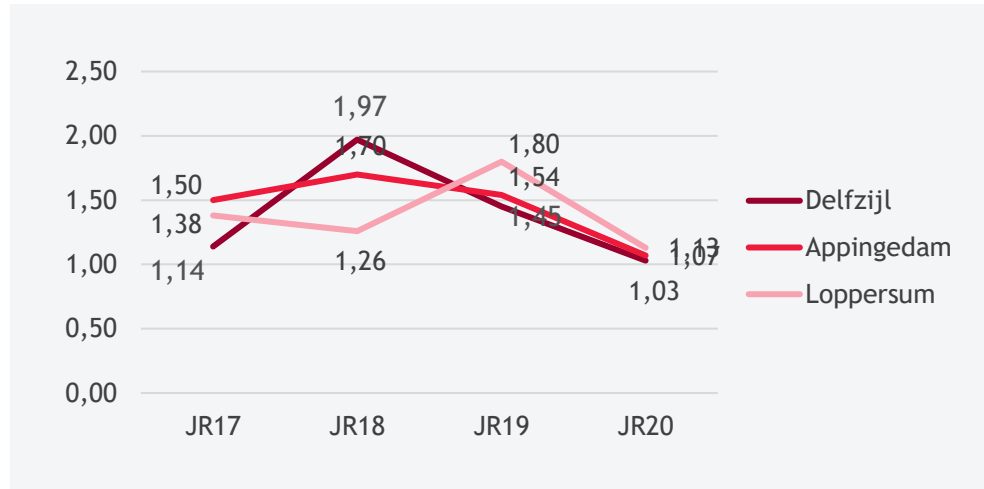
De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door de volgende programma's:

- ▶ Wonen en leefomgeving, afwijking € 2.884.000 positief. Dit wordt veroorzaakt door lagere besteding NPG gelden door vertraging in projecten, de verkoop van Twence en een bijdrage vanuit de compensatieregeling rioolheffing woningcorporaties.
- ▶ Werk, sociale voorzieningen en vrije tijd afwijking € 847.000. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere lasten voor WMO en Jeugdhulp.
- ▶ Algemene dekkingsmiddelen, afwijking € 718.000 negatief. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door het vormen van een voorziening OZB NAM ad € 547.000.

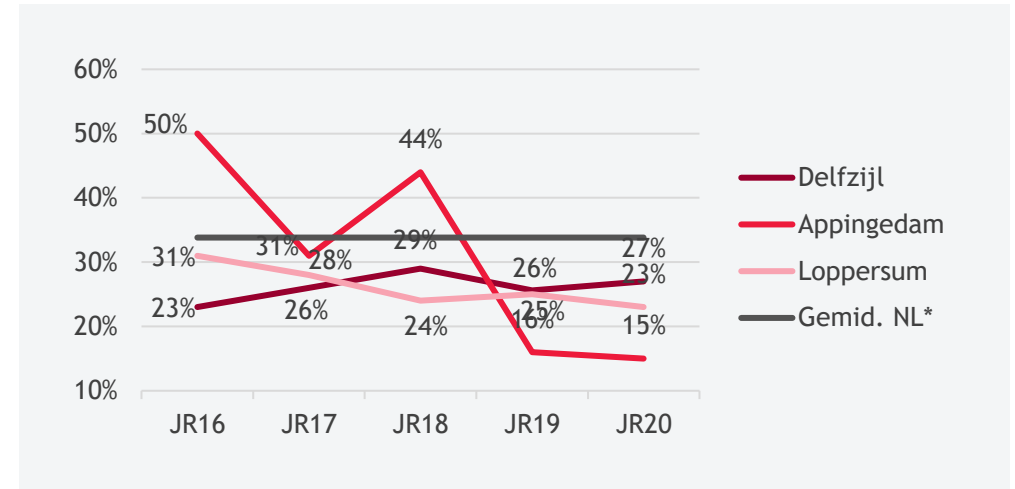
Het resultaat 2020 wijkt ongeveer 100% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn adequaat door de gemeente toegelicht in de jaarrekening.

3.4 Uw financiële positie vergeleken (1/3)

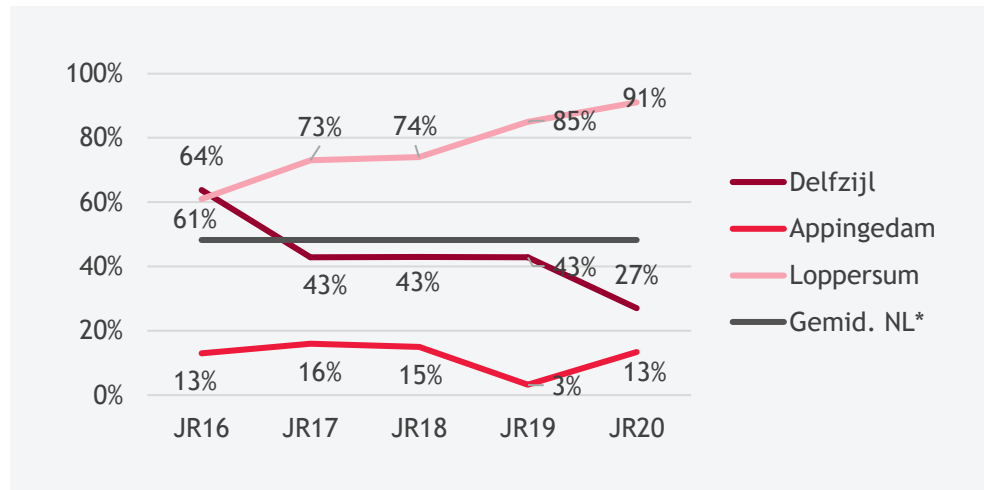
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

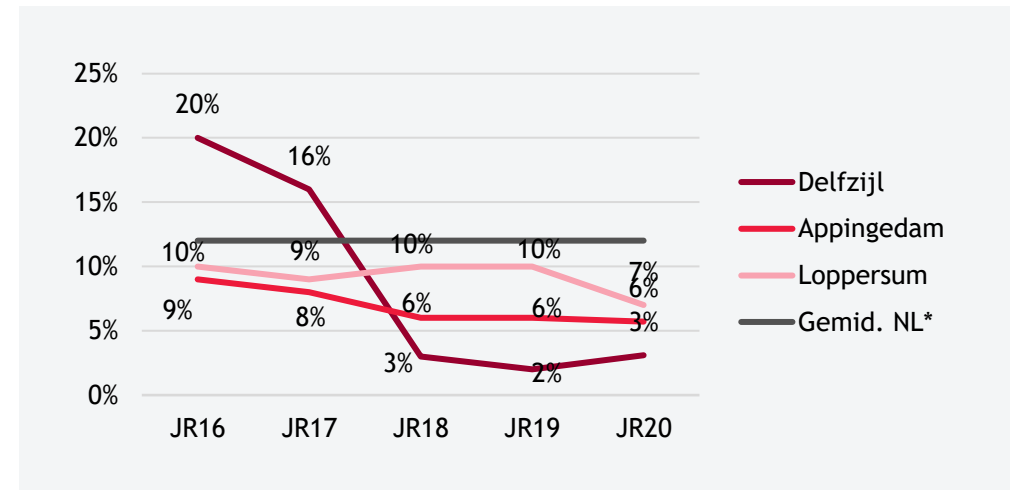
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2018 voor gemeenten in de categorie 25.000-50.000 (inwonersaantal). Data afkomstig uit BDO-Benchmark Nederlandse Gemeenten 2020.

3.4 Ons beeld van uw financiële positie

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Uw weerstandsvermogen is voldoende

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Weerstandsvermogen gemeente Eemsdelta is voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 14,2 miljoen voor de gemeente Eemsdelta. De gemeente heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 11,7 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeenten is volgens het GTK 2020 voldoende te noemen.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2020 respectievelijk 27%, 14% en 23%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt respectievelijk 41,7%, 91% en 13,4%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

De solvabiliteit ligt onder het gemiddelde van gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners. De netto schuldquote ligt ten opzichte van het gemiddelde van gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners. Wij benadrukken dat het van belang is om dit te monitoren.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeenten is laag te noemen ten opzichte van het gemiddelde (12%) doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten laag is. De ratio grondexploitatie ligt ver beneden het gemiddelde van gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Aanbestedingsrechtmatigheid
- 4.4 Aardbevingen, scholentransitie en campus
- 4.5 Overige bevindingen
- 4.6 BBV, WNT en SiSa
- 4.7 Begrotingsrechtmatigheid

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording (1/2)

Nog aandachtspunten in de interne beheersing. Onze controle vooral gegevensgericht. Zie ook managementletter 2020

Graag maken wij concrete afspraken over uw ambities

Interne beheersing en onze aanpak voor 2020

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze management letter.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resteren. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet toetsbaar blijkt uit controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij het afgelopen jaar voor onze controle (nog) niet steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven, etc.).

Wij hebben in onze managementletter van 2020 en het memo “Aandachtspunten herindeling gemeente Eemsdelta” van 19 maart 2020 opgeroepen om uw ambities en mogelijkheden op het gebied van de interne beheersing te bepalen, zodat wij ook onze controleaanpak daarop kunnen aanpassen. Enerzijds omdat het niveau van interne beheersing de primaire verantwoordelijkheid is van het college / de organisatie en anderzijds om te voorkomen dat wij de lat in onze controle-aanpak te hoog leggen en daar elk jaar met dezelfde bevindingen over blijven rapporteren. Deze ambitie bespreken wij graag met u, ook in relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording in de nieuwe gemeente.

Daarnaast gaan wij graag met u in gesprek over uw ambities voor boekjaar 2021. Voor boekjaar 2020 konden wij niet volledig steunen op de interne beheersing en is onze controle hoofdzakelijk gegevensgericht en achteraf. Daarbij sluiten wij zo veel mogelijk aan op de controles en werkzaamheden die de gemeenten zelf doet om (achteraf) vast te stellen dat transacties juist en rechtmatig verantwoord zijn. Onze verwachting is dat dit ook voor 2021 zal gelden. Wij zullen in onze managementletter 2021 rapporteren over onze bevindingen.

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording (2/2)

Invoering
rechtmatigheids-
verantwoording 2021
danwel 2022

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2021

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt. Wij hebben vernomen dat op deze consultatie veel reacties zijn binnengekomen die door de commissie BBV worden verwerkt. Gelijktijdig vindt de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van het BBV en andere wetgeving. Desalniettemin is de verwachting dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2021 danwel 2022 wordt ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording met terugwerkende kracht wordt ingevoerd, wordt de gemeente Eemsdelta met ingang van verslagjaar 2021 immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Stand van zaken binnen uw gemeente

Gemeente Eemsdelta heeft inmiddels diverse stappen genomen ter voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Er is door de ambtelijke organisatie een VIC plan opgesteld, waarbij overleg heeft plaatsgevonden met ons als extern accountant. Uw organisatie is actief bezig met een plan van aanpak ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording.

Stand van zaken
binnen uw gemeente

4.2 Sociaal domein uitgelicht (1/2)

Uitgaven sociaal domein 2020 bedragen circa € 38,1 miljoen

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente Delfzijl met betrekking tot het sociaal domein (exclusief participatie) bedragen over 2020 circa € 13,9 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2020	2019	2018	2017
Jeugdzorg ZIN	€ 8.934.000	€ 8.943.000	€ 7.572.000	€ 7.187.000
Wmo ZIN	€ 4.198.000	€ 4.483.000	€ 3.383.000	€ 3.420.000
Pgb	€ 828.000	€ 828.000	€ 1.108.000	€ 1.125.000
Totaal	€ 13.960.000	€ 14.254.000	€ 12.063.000	€ 11.732.000

De kosten over 2020 liggen redelijk in lijn met de kosten over 2019. Zichtbaar is de jaren daarvoor sprake is geweest van telkens toenemende kosten. Dit beeld doet zich ook voor bij de gemeente Appingedam en Loppersum. Het (blijvend) beheersbaar houden van de uitgaven sociaal domein is een voortdurend aandachtspunt.

Persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is sprake van een onzekerheid. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen PGB en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. De aard van de PGB regeling brengt met zich mee dat deze inherent fraudegevoeliger is. Voor PGB blijft daarmee gelden dat er een onzekerheid bestaat over de rechtmatige aanwending hiervan. Deze onzekerheden zijn deels teruggedrongen door de aanwezige procedures, echter het geheel aan werkzaamheden leidt ertoe dat er een onzekerheid resteert. Deze onzekerheid is per gemeente als volgt:

- Delfzijl € 327.000
- Appingedam € 284.000
- Loppersum € 161.000

Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2020 van uw gemeente.

Onzekerheden pgb geraamd op € 772.000

4.2 Sociaal domein uitgelicht (2/2)

Onzekerheid ten aanzien van prestatielevering

Resterende onzekerheid Wmo ZIN circa € 1.772.000

Onzekerheid RIGG bedraagt voor de drie gemeenten in totaal € 422.750

Zelfstandig 'aan de voorkant' onvoldoende grip op lasten Wmo en Jeugd

Wmo ZIN

De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de ADL gemeenten. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Van een aantal zorginstellingen is geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook zorg is geleverd. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren en de uitkomsten van de in 2020 ontvangen controleverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 1.772.000.

Jeugdzorg ZIN

Voor Jeugd geldt dat in Groninger verband voor de inkoop en het contractbeheer gebruik wordt gemaakt van het RIGG. Bij de verantwoording hierover is door de accountant van de RIGG een goedkeurende verklaring verstrekt. Uit de controle van de verantwoordingen van alle zorginstellingen blijkt dat een onzekerheid resteert van € 112.000 voor gemeente Appingedam, € 226.000 voor gemeente Delfzijl en € 84.750 voor gemeente Loppersum.

Grip op lasten Wmo en Jeugdzorg

Om zicht te krijgen op de prestatielevering van de lasten Wmo en Jeugdzorg zijn de gemeenten afhankelijk van de controleverklaringen bij de productieverantwoordingen van de zorgaanbieders. Omdat een controleverklaring niet bij alle zorginstellingen vereist is (bijvoorbeeld omdat de totale vergoeding van de gemeente < € 125.000) kunnen er onzekerheden ontstaan. Het totaal van deze onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering van de zorg hebben wij meegewogen in onze oordeelsvorming.

Het is daarbij van belang dat de gemeente ook zelf beoordeeld of deze productieverantwoordingen met controleverklaringen voldoende zekerheid geven of dat aanvullende maatregelen nodig zijn om vast te stellen dat de uitgaven en prestaties rechtmatig zijn. Wij adviseren risicogericht te bepalen, bijvoorbeeld op basis van de omvang en ervaring van het betreffende accountantskantoor, of een nader inzicht in de uitgevoerde werkzaamheden door de accountant ten aanzien van prestatielevering, nodig is.

4.3 Aanbestedingsrechtmatigheid

SDO notitie

Aanbestedingen

Voor rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse (beoordeling achteraf van alle crediteuren op juiste naleving aanbestedingsregels). In de dagelijkse praktijk van gemeenten is een verandering en verzakelijking van de markt zichtbaar, waardoor bijvoorbeeld subsidies steeds vaker het karakter krijgen van inkoop. Denk bijvoorbeeld aan het sociaal domein. Mede door een professionalisering van gemeenten en de inkoopfunctie, ontstaan vaker vragen en bevindingen ten aanzien van de rechtmatige besteding van publieke middelen middels subsidies. In januari 2020 heeft de Sectorcommissie Decentrale Overheden (SDO) de notitie “Uitvoering van de controle op aanbestedingsrechtmatigheid bij de jaarrekeningcontrole van decentrale overheden” gepubliceerd. Dit is een ‘good practice’ voor de uitvoering van de controle op aanbestedingsrechtmatigheid bij de jaarrekeningcontrole van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Deze good practice is in samenwerking met alle accountantskantoren tot stand gekomen (met behulp van aanbestedingsjuristen) en omvat naast controletechnische informatie ook de belangrijkste aandachtsgebieden als gevolg van de complexe aanbestedingswetgeving. De notitie heeft geleid tot een aanscherping en verdere verduidelijking van de controle van Europese aanbesteding.

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. Voor onze gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen verwijzen wij naar onze managementletter. In het proces wordt de naleving van de inkoop- en aanbestedingsregels niet afgedwongen en kunnen wij niet steunen op de interne beheersmaatregelen. Over 2020 is daarom door de gemeenten een spendanalyse uitgevoerd (toets op naleving EU-aanbestedingsregels achteraf op basis van de crediteurenadministratie).

In 2020 blijkt uit de spendanalyse een onrechtmatigheid van totaal € 9.052.000 (2019: € 5.579.000) voor gemeente Delfzijl, € 1.289.000 (2019: € 1.164.000) voor gemeente Appingedam en € 156.000 (2019: 195.000) voor gemeente Loppersum. De toename van het bedrag aan niet rechtmatige aanbestedingen bij de gemeente Delfzijl valt op. Deze onrechtmatigheid is als volgt opgebouwd:

OMSCHRIJVING	BEDRAG
Bestaande contracten vanuit 2019, tevens niet EU aanbesteed in 2020	6.291.000
Bestaande contracten met een wezenlijke wijziging, uitzetting contract	1.376.000
Afgenomen diensten boven EU aanbestedingsbedrag	486.000
Verlopen contract, maar nog wel diensten afgenomen	108.000
Afname diensten boven drempel, geen documentatie omtrent aanbestedingsvorm	791.000
Totaal	9.052.000

Wij benadrukken dat deze onrechtmatigheden tevens kunnen leiden tot een afwijkende verklaring voor de gemeente Eemsdelta. Om het bedrag aan aanbestedingen dat is aangemerkt als onrechtmatig terug te dringen, is het noodzakelijk dat de gemeente Eemsdelta actie onderneemt. Enerzijds adviseren wij het proces te verbeteren zodat aan de voorkant onrechtmatigheden voorkomen worden, anderzijds adviseren wij de gemeente Eemsdelta actie te ondernemen op de huidige onrechtmatige contracten en om een gedegen contractenregister bij te houden.

Afkeurende
controleverklaring voor
rechtmatigheid voor
Delfzijl en een
verklaring met
beperking voor
Appingedam

4.4 Aardbevingen, scholentransitie en campus (1/2)

Aardbevingsdossier is van invloed op diverse posten in de jaarrekening

Algemene grondslag aardbevingen

De ADL-gemeenten hebben vorig jaar een standpunt bepaald over de impact van de gevolgen van de gaswinning op de jaarrekening. In de jaarrekening is hier in de paragrafen Weerstandsvermogen, Risicobeheersing en Gaswinning aandacht aan besteed. Het onderliggende standpunt in de overwegingen van de gemeenten over de effecten van de gaswinning op de waardering en resultaatbepaling van de diverse onderdelen van de jaarrekening is als volgt:

- *“De exploitanten van het gaswinningsgebied zijn wettelijk verplicht de schade en de kosten van het voorkomen van schade als gevolg van gaswinning te vergoeden (artikel 6:177 lid 1 en lid 4 BW, artikel 6:174 lid 3 BW en/of 6:162 BW in combinatie met art. 6:96 lid 1 en lid 2 onder a en b BW). De gemeente gaat er vanuit dat alle kosten betreffende aardbevingen door de exploitanten worden vergoed en dwingt dit desnoods via gerechtelijke stappen af.”*

Wij kunnen ons vinden in de manier waarop de impact van de aardbevingen is verwerkt en toegelicht in de jaarrekeningen van gemeente Appingedam, Delfzijl en Loppersum 2020.

Gaswinningsdossier

In 2018 heeft het kabinet besloten om de gaswinning versneld af te bouwen. Als gevolg hiervan heeft de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) een gewijzigde versterkingsaanpak vastgesteld. Aanvullend op dit plan hebben alle aardbevingsgemeenten begin 2020 een lokaal plan van aanpak opgesteld. Om uitvoering te kunnen geven aan deze plannen is een aantal aanvullende afspraken gemaakt tussen Rijk, provincie en gemeenten. In totaal is meer dan 1 miljard voor de regio gereserveerd welke ingezet kan worden in programma's en projecten welke de inwoners van Groningen perspectief bieden.

In 2020 hebben de ADL-gemeenten diverse bijdragen ontvangen vanuit het Rijk om de versterkingsopgave te realiseren, waaronder:

- een bijdrage (gemeente Delfzijl: van € 28 miljoen en gemeente Appingedam: van € 44 miljoen) voor de uitvoering van batch 1588. Onder batch 1588 kunnen de eigenaren van gebouwen die voor versterking in aanmerking komen een aanvraag indienen voor de regeling Batch 1588 Versterkingsopgave Groningen. De gemeenten hebben hiervoor een subsidieverordening vastgesteld waarvan de uitvoering van de verordening (het toekennen van de subsidie) voor rekening komt van SNN. Dit betekent dat de gemeenten Appingedam en Delfzijl in de komende jaren gebruik maakt van het SNN als uitvoeringsorganisatie. Het is van belang waarborgen te treffen om op deze uitvoeringsorganisatie te kunnen steunen. Dit is ook van belang voor de accountantscontrole. Aangezien de omvang van de uitgaande subsidies over 2020 nog beperkt van omvang is heeft u dit grotendeels als vooruitontvangen voorschotbedrag met een specifieke bestedingsdoel verantwoord in de jaarrekening. In de komende jaren is het van belang dat u de uitgaande subsidiebijdragen in overeenstemming met het BBV verantwoord.
- een bijdrage van € 10,5 miljoen voor de uitvoering van de gebiedsagenda Centrum Zuidoost Delfzijl. Deze bijdrage is, net als onder batch 1588, grotendeels als vooruitontvangen voorschotbedrag met een specifieke bestedingsdoel verantwoord in de jaarrekening.

Scholentransitie

Op het gebied van onderwijs is een scholenprogramma vastgesteld. Voor Delfzijl wordt ingezet op het versterken van de gebouwen van het primair onderwijs en het samenvoegen van het voortgezet onderwijs. In het 'scholenfonds' zijn middelen beschikbaar voor het uitvoeren van het scholenprogramma, dat voor de komende jaren is gepland.

Omvangrijke bijdragen vanuit de versterkingsopgave beschikbaar gesteld

4.4 Aardbevingen, scholentransitie en campus (2/2)

Scholentransitie vraagt om beheersing van de toekomstige uitgaven

Scholentransitie (vervolg)

In 2020 is de realisatie van de diverse gebouwen van het primair en voortgezet onderwijs nog onderhanden. Waar het onderwijsgebouw in Woldendorp in gebruik is genomen en Farmsum zich in een vergevorderd stadium bevindt, zijn de voorbereidingen voor de realisatie van de overige onderwijsgebouwen nog in volle gang. Voor het bekostigen van de toekomstige investeringen in de onderwijsgebouwen heeft u een reserve transitie onderwijs gevormd. Aan deze reserve zijn de ontvangen bijdragen vanuit het Rijk, provincie en de exploitant van gaswinning toegevoegd. De dekking van deze reserve blijkt echter onvoldoende op basis van de huidige inschatting van de totale geraamde bouwkosten van de onderwijsgebouwen. Dit tekort zal grotendeels gecompenseerd worden vanuit het Rijk, maar zal deels voor rekening komen van de gemeente. Het is van belang dat u voldoende maatregelen treft om de beheersing van de toekomstige uitgaven te beperken en realistisch te ramen, om verdere tekorten te voorkomen.

Voor de jaarrekeningcontrole hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van schoolgebouwen en of hierbij een afwaardering moest plaatsvinden. In 2020 heeft de gemeente Delfzijl geen afwaarderingen verantwoord, maar is hier ook geen aanleiding toe geweest. De gemeente Delfzijl hanteert als uitgangspunt dat zodra de sloop van het oude schoolgebouw start, afwaardering dient plaats te vinden. Dit ligt in lijn met het Besluit begroten en verantwoorden (BBV).

Grondexploitatie campus

Door de gemeente Appingedam is in 2020 de grondexploitatie Campus vastgesteld. Deze exploitatie ziet toe op de locatie Solwerd in Appingedam en het betreft een campusontwikkeling in combinatie met een park en bedrijvigheid langs de N360. De grondexploitatie sluit met een tekort van afgerond € 3,23 miljoen. Tegenover dit tekort staat een begrote bijdrage vanuit het 'Nationaal Programma Groningen'. In de jaarrekening is het verwachte tekort op de grondexploitatie in één keer geboekt op basis van het voorzichtigheidsprincipe. Tegenover dit tekort is een aanwending verantwoord van € 3,0 miljoen voor de middelen vanuit het 'Nationaal Programma Groningen'. De aanwending van deze middelen ter dekking van het tekort op de grondexploitatie van de Campus past binnen de doelstellingen van het Nationaal Programma Groningen.

Verder hebben we kennis genomen van de berekeningen en de opzet van de grondexploitatie. Daarbij valt op dat voorafgaand aan het vaststellen van deze grondexploitatie op hoofdlijnen een behoeftenonderzoek is uitgevoerd. In de berekeningen is nu uitgegaan van de verkoop van 10.000m² kantoorgebied. Op ons verzoek heeft de gemeente ten behoeve van de accountantscontrole aanvullende documentatie opgeleverd waarmee de geraamde verkoopaantallen en de grondprijzen op hoofdlijnen zijn onderbouwd. Van uw organisatie hebben wij begrepen dat er nog geen concrete vraag is naar de betreffende kavels, maar ook dat de grondexploitatie nog in een vroeg stadium zit. Wij adviseren om voor boekjaar 2021 frequent te monitoren hoe de vraag zich ontwikkelt en of dat nog steeds past bij de gehanteerde uitgangspunten. Zo nodig kan dan een aanpassing van de grondexploitatie plaatsvinden.

4.5 Overige bevindingen

Onderlinge leningen tussen ADL gemeenten in 2020 vooruitlopend op gemeentelijke herindeling en naleving treasurystatuut

Naleving treasurystatuut

Door de gemeenten is een treasurystatuut opgesteld en opgenomen in het normenkader. Wij dienen als extern accountants te toetsen of aan de wet- en regelgeving, zoals in het normenkader is opgenomen, is voldaan. Een onderdeel daarvan is het toetsen of verstrekte gelden en ontvangen gelden in overeenstemming met het treasurystatuut tot stand zijn gekomen. Tijdens de controle hebben wij geconstateerd dat de gemeente Appingedam een geldbedrag van € 7,5 miljoen aan gemeente Delfzijl heeft verstrekt, zonder aan de voorwaarden van het treasurystatuut te toetsen. Het college heeft dit - na onze constatering - alsnog op 7 juni 2020¹ achteraf bekrachtigd en voor afgifte van de controleverklaring. Daarmee is de verstrekking niet onrechtmatig en telt niet mee voor ons oordeel.

Tevens is dit besluit niet door de drie gemeenten getoetst op basis van de wet Arhi, gezien het enkel een verstrekking is binnen Eemsdelta verband en de verstrekking op is gegaan in het kassaldo, merken wij dit niet aan als onrechtmatigheid die meeweegt in ons oordeel. Wij adviseren het naleven van het treasurystatuut te waarborgen binnen het proces, waarbij toetsing van de naleving wordt uitgevoerd alvorens leningen af te sluiten of te verstrekken.

Voorziening NAM

De Rechtbank heeft in 2020 in het geschil tussen de NAM en de provincie Groningen een uitspraak gedaan en heeft daarin het beroep van de NAM gegrond verklaard. De ADL-gemeenten hebben een aantal NAM-locaties op hun grondgebied liggen. Appingedam heeft één locatie, Delfzijl heeft acht locaties en Loppersum heeft er vijf. De rechtbank heeft op zakelijke en bedrijfseconomische gronden de waarde op een lager niveau vastgesteld. Dat betekent dat ook de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum rekening moeten houden met een afwaardering van de NAM-locaties op hun grondgebied met tenminste 50% voor de periode 2016 tot en met 2020. Dit nog los van het effect van het Gasbesluit op de waardering van de NAM-objecten. De ADL-gemeenten moeten op grond hiervan gezamenlijk een bedrag van € 2,8 miljoen terug betalen. De ADL-gemeenten hebben hiervoor een voorziening gevormd en in 2020 verantwoord.

Grote projecten in relatie tot de begroting van de gemeente

In de jaarrekening van de gemeente Appingedam valt op dat bij het programma overhead in de gewijzigde programmabegroting totaal € 218 miljoen aan lasten is geraamd, terwijl de realisatie uitkomt op € 13,8 miljoen. De geraamde lasten ontstaan doordat gedurende 2020 raadsbesluiten voor majeure projecten zijn geweest waarbij de gehele investering als jaarlast in de begroting is meegenomen. Het betreft de volgende projecten:

- Batch 1588, € 185 miljoen
- Aanvullend deel NPG programma, € 4 miljoen
- Vliesgevelwoningen € 25 miljoen.

Tegenover deze lasten staan ook bijdragen van het Rijk. Deze budgetten zijn in 2020 beschikbaar gesteld, maar de uitvoering hiervan loopt een aantal jaren. Heel beeld wat nu uit de begroting blijkt is dat baten en lasten geraamd in één jaar, terwijl de uitvoering van deze projecten meerdere jaren in beslag zal nemen. Wij adviseren om bij het beschikbaar stellen van kredieten een raming op te stellen van de baten en lasten op jaarbasis (een meerjarenplanning). Op basis daarvan kan dan ook de jaarlijkse programmabegroting van de gemeente gewijzigd worden. Verder kunnen wij ons voorstellen dat voor dergelijke omvangrijke projecten wordt gewerkt met (deel)kredieten in plaats van een systematiek waarbij voor het gehele project eenmalig een krediet beschikbaar wordt gesteld.

Geschil NAM en ADL-gemeenten en financiële consequenties

Grote projecten in relatie tot begroting en besluitvorming raad

4.6 BBV, WNT en SiSa

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Foutenherstel WNT
Loppersum adequaat
toegelicht in de
jaarstukken

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) hebben nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 201.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2020 van de gemeente Delfzijl, Appingedam en Loppersum niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekeningen 2020 voldoen aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Foutenherstel WNT Loppersum

Bij de jaarrekeningcontrole 2020 is geconstateerd dat een topfunctionaris in 2019 ten onrechte niet is opgenomen in de WNT-verantwoording. Op grond van artikel 5d Uitvoeringsregeling WNT dienen derhalve de bezoldigingsgegevens van de topfunctionaris met betrekking tot boekjaar 2019 te worden opgenomen in de WNT-verantwoording 2020. Hieraan is uitvoering gegeven door de bezoldigingsgegevens 2019 op te nemen in de vergelijkende cijfers. Dit heeft niet geleid tot onverschuldigde betalingen in enig boekjaar.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2020. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens Bijlage B.

4.7 Begrotingsrechtmatigheid (1/2)

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

Gemeente Delfzijl

In totaal heeft uw gemeente circa € 148,2 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 148,9 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een overschrijding van € 0,7 miljoen. Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 147,0 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 148,3 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een overschrijding van € 1,3 miljoen (0,90%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2020 is er per saldo circa € 1,2 miljoen aan de reserves toegevoegd zodat het gerealiseerde resultaat € 0,6 miljoen negatief bedraagt.

Gemeente Appingedam

In totaal heeft uw gemeente circa € 295,5 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 75,5 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een onderschrijding van € 220 miljoen (74%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 295,5 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 76,6 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een onderschrijding van € 218,9 miljoen (74%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2020 is er per saldo circa € 3,5 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 1,1 miljoen positief bedraagt.

Gemeente Loppersum

In totaal heeft uw gemeente circa € 40,4 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 42,0 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een overschrijding van € 1,6 miljoen (4%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 40,4 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 39,9 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een onderschrijding van € 0,5 miljoen. Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2020 is er per saldo circa € 2,4 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 2,2 miljoen negatief bedraagt.

Algemeen

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijding geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

4.7 Begrotingsrechtmatigheid (2/2)

Overschrijding baten/lasten

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Hieronder is een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma opgenomen en de overschrijdingen van investeringskredieten.

Zoals blijkt uit het overzicht van baten en lasten uit de jaarrekening is op drie programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
1. Burgers en bestuur - Delfzijl (totaal € 423.000)	Betreft overschrijdingen als gevolg van de actualisatie van de voorzieningen pensioenen en de overschrijding van de kosten van de herindeling door het treffen van de voorziening personele verplichtingen. Betreffen overschrijdingen bij open einde regelingen/deels gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.	✓	
0. Algemeen bestuur - Appingedam (totaal € 1.281.000)	De overschrijdingen bestaan grotendeels uit de lasten voor project Opwierde-Zuid. Dit bestaat voor een deel uit personeelskosten in het kader van aardbevingsproblematiek. Daarnaast bestaat een groot deel uit uitvoeringskosten. Alle kosten worden gedekt door de 1,1 miljoen euro extra ontvangen lumpsum. Dit betreffen overschrijdingen bij open einde regelingen/. deels gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.	✓	
2. Werk, Sociale voorzieningen en vrije tijd - Loppersum (totaal € 987.000)	Betreft overschrijdingen in de lasten WMO en Jeugd. Betreft overschrijding bij open einde regelingen/deels gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.	✓	

Bijlagen

- A Onze controle
- B Bevindingen SiSa-bijlage

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Delfzijl, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld zijn in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestigingen d.d. 17 augustus 2020 met kenmerk 'EJJ/EK/NV/AMT/1053025/024', d.d. 27 augustus 2020 met kenmerk 'EJJ/EK/NV/DC/1048026/018' en d.d. 25 augustus 2020 met kenmerk 'RHB/EK/NV/DC/1055547/012'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie.

Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.430.000 voor Delfzijl, € 713.000 voor Appingedam en € 420.000 voor Loppersum. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 71.000 voor Delfzijl, € 35.000 voor Appingedam en € 15.000 voor Loppersum te rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

A. Onze controle (2/4)

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 17, 27 en 25 augustus 2020. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van gemeente Delfzijl, Appingedam en Loppersum. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▶ Management override;
- ▶ Ongeautoriseerde handelingen in systemen; en
- ▶ Niet naleving Europese aanbestedingsregels.

Strekking van de controle-verklaring

Wij zijn voornemens een goedkeurende verklaring af te geven inzake de getrouwheid van de jaarrekeningen, maar geven een afkeurende verklaring af inzake de rechtmatigheid van de jaarrekening van gemeente Delfzijl, een verklaring met beperking inzake de rechtmatigheid van de jaarrekening van de gemeente Appingedam en een goedkeurende verklaring inzake de rechtmatigheid van de jaarrekening van de gemeente Loppersum. Dit komt voort uit de onrechtmatigheden die geconstateerd zijn inzake het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2020 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Delfzijl, Appingedam en Loppersum zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeenten als geheel in continuïteit zullen worden voortgezet binnen de gemeente Eemsdelta. De inschatting of een duurzame voortzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

A. Onze controle (3/4)

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2020 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2020 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ Het jaarverslag 2020 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- ▶ De jaarrekening 2020 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2020. In 2020 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

A. Onze controle (4/4)

Geen fraude
geconstateerd

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de directie en functionaris(sen) en met het college. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze management letter. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De interim-controle heeft meerdere tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht namelijk:

- ▶ Bevindingen omtrent logische toegangsbeveiliging
- ▶ Bevindingen omtrent het wijzigingsbeheer van updates
- ▶ Bevindingen omtrent IT Continuïteit.

Voor een nadere toelichting omtrent deze bevindingen verwijzen wij naar bijlage B van onze management letter.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

- B1. Bijlage Delfzijl
- B2. Bijlage Appingedam
- B3. Bijlage Loppersum

B1. Bevindingen SiSa-bijlage gemeente Delfzijl 1/4

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Delfzijl heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

STREKKING CONTROLEVERKLARING RECHTMATIGHEID	Afkeuring
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel hierna weergegeven.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
BZK C27	Derde tranche in verband met de uitvoering van het Nationaal Programma Groningen (NPG)			
BZK C34B	Scholenprogramma (Loppersum) verantwoording van gemeenten aan Loppersum			
BZK C35B	Bijdrage aan Provincie en Gemeenten voor aardbevingsgerelateerde inzet			
BZK C37	Specifieke uitkering Batch 1588			
BZK C38	Eerste tranche ivm de uitvoering van het Nationaal Programma Groningen (NPG)			
OCW D1	Regeling inzake regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 2020			
OCW D1A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021			
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
OCW D11	Verlening extra financiële middelen specifieke uitkering RMC-functie			
OCW D12	Regeling inzake de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 2021			

B1. Bevindingen SiSa-bijlage gemeente Delfzijl 2/4

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
OCW D12A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2020-2024			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 participatiewet gemeentedeel 2020			
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 participatiewet totaal 2019			
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2020			
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) totaal 2019			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers gemeentedeel 2020			Zie volgende pagina's
GRO GRO8C	Leefbaarheid Groningen			
GRO GRO7C	Nationaal Programma Groningen			
VWS H4	Specifieke uitkering investering sport (SPUK Sport)			
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			

B1. Bevindingen SiSa-bijlage gemeente Delfzijl - Tozo 3/4

Tozo

Onderstaand is de verplichte rapporteringstabel over de Tozo-regelingen. Aangezien wij geen controlebevindingen hebben onderkend aangaande de Tozo, zijn onderstaande tabellen leeg verantwoord.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

B2. Bevindingen SiSa-bijlage gemeente Appingedam 1/4

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Appingedam heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

STREKKING CONTROLEVERKLARING RECHTMATIGHEID	Afkeuring
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel hierna weergegeven.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
BZK C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II			
BZK C34B	Scholenprogramma (Loppersum) verantwoording van gemeenten aan Loppersum			
BZK C35B	Bijdrage aan Provincie en Gemeenten voor aardbevingsgerelateerde inzet			
BZK C37	Specifieke uitkering Batch 1588			
BZK C38	Eerste tranche ivm de uitvoering van het Nationaal Programma Groningen (NPG)			
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
EZK F9	Extern Advies Warmtetransitie			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 participatiewet gemeentedeel 2020			
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 participatiewet totaal 2019			
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2020			

B2. Bevindingen SiSa-bijlage gemeente Appingedam 2/4

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) totaal 2019			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers gemeentedeel 2020			Zie volgende pagina's
GRO GRO7C	Nationaal Programma Groningen			
VWS H4	Specifieke uitkering investering sport (SPUK Sport)			
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			

B2. Bevindingen SiSa-bijlage gemeente Appingedam - Tozo 3/4

Tozo

Onderstaand is de verplichte rapporteringstabel over de Tozo-regelingen. Aangezien wij geen controlebevindingen hebben onderkend aangaande de Tozo, zijn onderstaande tabellen leeg verantwoord.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

B3. Bevindingen SiSa-bijlage gemeente Loppersum 1/4

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Loppersum heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

STREKKING CONTROLEVERKLARING RECHTMATIGHEID	Afkeuring
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel hierna weergegeven.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
BZK C27	Derde tranche in verband met de uitvoering van het Nationaal Programma Groningen (NPG)			
BZK C34	Scholenprogramma (Loppersum)			
BZK C35B	Loppersum voor aardbevingsgerelateerde inzet wordt gemeente Eemdelta per 1-1-2021			
BZK C38	Eerste tranche ivm de uitvoering van het Nationaal Programma Groningen (NPG)			
BZK C38	Tweede tranche ivm de uitvoering van het Nationaal Programma Groningen (NPG)			
BZK C39	Raadsman (Loppersum)			
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 participatiewet gemeentedeel 2020			
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 participatiewet totaal 2019			

B3. Bevindingen SiSa-bijlage gemeente Loppersum 2/4

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2020			
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) totaal 2019			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers gemeentedeel 2020			
GRO GRO7C	Nationaal Programma Groningen			
VWS H4	Specifieke uitkering investering sport (SPUK Sport)			
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			

B3. Bevindingen SiSa-bijlage gemeente Loppersum - Tozo 3/4

Tozo

Onderstaand is de verplichte rapporteringstabel over de Tozo-regelingen. Aangezien wij geen controlebevindingen hebben onderkend aangaande de Tozo, zijn onderstaande tabellen leeg verantwoord.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

bdo.nl